

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 280/2025
19.03.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милош Радојевић, адвокат из ..., против туженог Дома за децу и омладину „Вера Благојевић“ ..., коју заступа пуномоћник Весна Плавшић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости анекса уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против решења Апелационог суда у Новом Саду Гж1 977/24 од 02.10.2024. године, у седници одржаној 19.03.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ решење Апелационог суда у Новом Саду Гж1 977/24 од 02.10.2024. године и предмет враћа истом суду на поновно одлучивање о жалби туженог.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници П1 74/23 од 06.03.2024. године, ставом првим изреке, утврђено је да је ништав и не производи правно дејство Анекс уговора о раду број .. од 24.07.2018. године, којим су промењене одредбе Уговора о раду број .. од 03.10.2000. године, па је обавезан тужени да тужиљу врати на рад на послове који одговарају врсти и степену њене стручне спреме. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име трошкова парничног поступка накнади 217.125,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, док је преко досуђеног, а до траженог износа од 400.500,00 динара, за износ од још 233.375,00 динара са законском затезном каматом на тај износ почев од стицања својства извршности пресуде до исплате, захтев тужиље одбијен. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог да се обавезе тужиља да му накнади трошкове парничног поступка од 245.000,00 динара.

Решењем Апелационог суда у Новом Саду Гж1 977/24 од 02.10.2024. године, ставом првим изреке, жалба туженог је усвојена, првостепена пресуда укинута и тужба одбачена. Ставом другим изреке, одбавезана је тужиља да туженом накнади трошкове поступка од 163.125,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, док је преостали део захтева туженог по овом основу за износ од 81.875,00 динара са каматом одбијен. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова поступка.

Против правноснажног решења донетог у другом степену, ревизију је благовремено изјавила тужила из свих законом предвиђених разлога, са предлогом да се о ревизији одлучује и применом одредбе члана 404. Закона о парничном поступку.

Испитујући дозвољеност ревизије у смислу члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку, Врховни суд налази да је у овој ситуацији ревизија дозвољена, јер је другостепени суд укинуо пресуду првостепеног суда и одбацио тужбу, када је одлучивао о жалби туженог против пресуде којом је тужбени захтев тужиле усвојен (закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.06.2020. године).

Испитујући побијано решење у смислу одредбе члана 408. у вези члана 420. став 6. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија тужиле основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је засновала радни однос код туженог на одређено време Уговором о раду од 03.10.2000. године на радном месту „медицинска сестра“ за који је била предвиђена средња стручна спрема. Одлуком туженог од 18.12.2000. године тужила је примљена у радни однос на неодређено време на истим пословима. У поступку спровођења решења Министарства рада, запошљавања и социјалне политике од 01.11.2006. године тужени је 26.02.2018. године донео нови правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова (ступио на снагу 27.07.2018. године) којим није предвиђено радно место „медицинска сестра“. На основу овог правилника тужени је 17.07.2018. године тужиле доставио писану понуду за закључивање анекса уговора о раду за премештај на радно место „помоћног радника у кухињи – серверке“ за који се захтевала средња стручна спрема и два извршиоца, а тренутно је био запослен само један. Правилником о систематизацији радних места код туженог од 19.04.2006. године под тачком 10. било је систематизовано радно место „медицински здравствени радник“ за које су прописани услови били средња или виша медицинска школа и једна година радног искуства са IV/VI степен стручне спреме, док је под тачком 12. систематизовано радно место „серверка“ са условима средња стручна спрема (III степен) и једна година радног искуства. Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова од 26.02.2018. године више није било систематизовано радно место „медицински здравствени радник“, а за систематизовано радно место „помоћни кувар“, од услова је било предвиђено средње образовање без навођења степена стручне спреме. Такође, уредбом о каталогу радних места у јавним службама и другим организацијама у јавном сектору утврђен је попис радних места, њихови називи, општи/типични описи и захтеви за њихово обављање, па између осталог за радно место „помоћни кувар“ предвиђени су услови средње образовање, изузетно основно образовање и радно искуство на тим пословима стечено до дана ступања на снагу ове уредбе.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев као основан сматрајући да послодавац поред тога што има дискреционо овлашћење да врши премештај запослених са једног на друго радно место, уколико се за то укажу стварне потребе и испуне потребни услови, мора да води

рачуна и да запосленом понуди други одговарајући посао. Према схватању овог суда, тужени је дао мање права тужиљи од права предвиђених Законом о раду који за премештај прописује да исти мора бити у складу са врстом и степеном стручне спреме утврђеним уговором о раду и радним способностима запосленог, када је понудио тужиљи радно место „помоћног радника у кухињи – сервирке.

Другостепени суд је одлучујући о жалби туженог применом одредбе члана 195. став 2. Закона о раду одбацио тужбу као неблагоприятну. Оценио је да тужба за утврђење ништавости Анекса уговора о раду није благовремена из разлога што је поднета по протеклу рока из члана 195. став 2. Закона о раду, с обзиром да је тужиљи побијани анекс достављен у јулу 2018. године, а да је тужбу поднела по истеку преклузивног рока дана 11.06.2021. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, основан је ревизијски навод да је побијана пресуда донета уз погрешну примену материјалног права. Имајући у виду све околности случаја, Врховни суд налази да је због погрешног правног схватања другостепеног суда у погледу благовремености тужбе, изостало утврђење релевантних чињеница на околност законитости оспореног анекса, а од чега зависи и одлука о враћању тужиље на одговарајући посао и правилна примена материјалног права о тужбеним захтевима.

Одредбом члана 9. став 2. Закона о раду, прописано је да су поједине одредбе уговора о раду којима су утврђени неповољнији услови рада од услова утврђених законом и општим актом, односно које се заснивају на нетачном обавештењу од стране послодавца о појединим правима, обавезама и одговорностима запосленог – ништаве.

Чланом 11. став 1. истог закона, прописано је да се ништавост одредаба уговора о раду утврђује пред надлежним судом, а према ставу 2. истог члана, право да се захтева утврђивање ништавости не застарева.

У погледу оцене благовремености тужбе за утврђивање ништавости одредаба уговора о раду, по оцени Врховног суда, не примењује се рок од 60 дана прописан одредбом члана 195. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 ... 75/14), већ одредба члана 11. Закона о раду, којом је изричито и императивно прописано да право да се захтева утврђење ништавости одредби уговора о раду, па и анекса, не застарева. Становиште да право на истицање ништавости неке одредбе члана уговора о раду (анекса) није ограничено роком из члана 195. став 2. Закона о раду, заснива се и на одредбама члана 103. – 110. Закона о облигационим односима. Имајући у виду све наведено, сагласно ревизијским наводима, нема преклузије за подношење тужбе са таквим тужбеним захтевом, односно странка може увек тражити заштиту свог права пред судом, будући да право на утврђивање ништавости (одредбе уговора о раду или анекса) не застарева, а што произлази и из закључка Врховног касационог суда од 12.10.2021. године. Ову императивну норму Закона о раду (члан 11. став 2) по којој „право да се захтева утврђивање ништавости не застарева“, немогуће је тумачити на било који други начин, с позивом на било које одредбе укључујући и одредбе Закона о раду као специјалног прописа.

Имајући у виду све наведено, тужба за утврђење ништавости одредаба уговора о раду, па и његове измене и допуне (анекс), може се поднети независно од рока за

подношење тужбе у радном спору из члана 195. став 2. Закона о раду и не треба је везивати за преклузивни рок у ситуацији када запослени тражи утврђивање ништавости, на основу одредбе члана 9. став 2. наведеног закона.

Из изнетих разлога, Врховни суд је укинуо другостепену пресуду, применом члана 416. став 2. ЗПП.

У поновном поступку, другостепени суд ће, имати у виду напред изложено, донети нову и закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**